

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 1042/09-3

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Vesne Vrbećić kao predsjednice vijeća te Dražena Tripala i Žarka Dundovića kao članova vijeća, uz sudjelovanje višeg sudskog savjetnika Ivana Protkovića kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv optuženog Mladena Šlogara zbog kaznenog djela iz članka 91. točke 6. Kaznenog zakona, odlučujući o žalbi optuženika podnesenoj protiv rješenja Županijskog suda u Zagrebu od 10. prosinca 2009. broj K-160/09, u sjednici vijeća održanoj 13. siječnja 2010.,

r i j e š i o j e :

Odbija se kao neosnovana žalba optuženog Mladena Šlogara.

Obrazloženje

Rješenjem prvostupanjškog suda odbijen je prijedlog branitelja optuženog Mladena Šlogara „za izdvajanje iz spisa potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 0076724 i 0076725 od 4. prosinca 2008. godine s listova 31 i 32 spisa, te svih nalaza i mišljenja provedenih vještačenja koji su proizašli iz navedenih potvrda o privremenom oduzimanju predmeta“.

Protiv ovog rješenja žalbu je podnio optuženi Mladen Šlogar putem branitelja, odvjetnika Antonija Zujića, s prijedlogom da se pobijano rješenje preinači na način da se „izdvajaju Potvrde o privremenom oduzimanju predmeta broj 0076724 i 0076725 od 04. prosinca 2008. godine s listova 31 i 32 spisa, kao i svi nalazi i mišljenja provedenih vještačenja koji su proizašli iz navedenih potvrda o privremenom oduzimanju predmeta“, podredno da se rješenje ukine i predmet uputi prvostupanjškom sudu na ponovno odlučivanje.

Spis je, u skladu s odredbom članka 399. u vezi s člankom 373. stavkom 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 110/97., 27/98., 58/99., 112/99., 58/02., 143/02. i 115/06.), dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske na dužno razgledanje.

Žalba nije osnovana.

Nije u pravu žalitelj kada tvrdi da su „razlozi o odlučnim činjenicama u znatnoj mjeri proturječni“ te „da postoji proturječnost između onog što se navodi u razlozima rješenja i činjenica navedenih u zapisniku o saslušanju svjedoka Vlade Pošte, kao i svjedoka Damira Rendulića“.

Proturječje razloga o odlučnim činjenicama optuženi Mladen Šlogar u žalbi obrazlaže tvrdnjama kojima, zapravo, polemizira s pravnim shvaćanjima prvostupanjskog suda, a ne ukazuje na nedostatke u obrazlaganju činjeničnih utvrđenja tog suda. Dakle, žalitelj osporava ispravnost pravnih argumenata suda prvog stupnja, koji žalbeni prigovori se, u suštini, svode na njegovo ukazivanje na povrede zakona, a o tome je u ovoj drugostupanjskoj odluci nastavno više rečeno.

Nema niti znatne proturječnosti između onoga što se o odlučnim činjenicama navodi u razlozima rješenja o sadržaju zapisnika o iskazima danima u postupku i samih tih zapisnika. Naime, navod iz obrazloženja pobijanog rješenja da je svjedok Vlado Pošta djelatnicima policije izriekom dopustio da obave radnje vezane uz utvrđivanje osobe koja boravi u prostoru ne odnosi se, prema shvaćanju Vrhovnog suda Republike Hrvatske koje je nastavno obrazloženo, na činjenicu koja bi bila odlučna za ocjenu zakonitosti postupanja djelatnika policije prilikom ulaska u prostor u kojem su pronađeni sporni predmeti.

Slijedom iznesenog, nije počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 367. stavka 1. točke 11. u vezi s člankom 399. Zakona o kaznenom postupku koju ističe žalitelj.

Međutim, u pravu je optuženi Mladen Šlogar kada u žalbi tvrdi da su dokazi čije izdvajanje je obrana predložila pribavljeni pretragom prostora koji se nalazi na adresi u Zaprešiću, Industrijska bb, a ne, kako to pogrešno zaključuje sud prvog stupnja, njegovim pregledom.

Iako Zakon o kaznenom postupku u članku 211. stavkom 2. pojam pretrage, kao jedne od istražnih radnji, definira kao „istraživanje predmeta pretrage uporabom osjetila i njihovih pomagala, pod uvjetima i na način propisan tim Zakonom i drugim propisima“, ovakvo određenje njegovog značenja nije potpuno, a ne dopunjuju ga u cijelosti niti druge odredbe tog Zakona kojima je propisan način obavljanja pretrage - primjerice, stavak 5. članka 211. („Ako se svrha pretrage stana, drugoga prostora i pokretne stvari ne može postići na drugi način, tijelo koje provodi pretragu će uz pomoć stručne osobe rastaviti predmet pretrage. Pri rastavljanju predmeta pretrage izbjegavat će se nepotrebna oštećenja.“) ili članak 212. tog Zakona („Kod pretrage osobe pretražuje se odjeća, obuća, površina tijela, pokretne stvari koje osoba nosi ili su u njezinom posjedu, te prostor u kojem se osoba nalazi tijekom poduzimanja pretrage. Pri pretrazi osobe ne smije se ulaziti u tijelo osobe koja se pretražuje, niti se smiju odvajati nadomjesci tjelesnih organa i dijelova tijela (proteze i sl.).“).

S druge strane, pojam pregleda kao jedne od izvidnih radnji na čije poduzimanje su redarstvene vlasti ovlaštene člankom 177. stavkom 2. Zakona o kaznenom postupku, taj Zakon uopće ne definira, pa bi se moglo postaviti pitanje koja je razlika između pregleda i pretrage.

Naime, i pregled i pretraga predstavljaju usmjereno opažanje (promatranje) ljudskim osjetilima - vida, sluha, njuha i opipa - pa i uz uporabu pomagala, radi otkrivanja postojanja ili nepostojanja određene okolnosti.

Međutim, pravna teorija i o ovom pitanju ustaljena sudska praksa odredile su jasnu granicu između pregleda i pretrage, a njihovo razgraničenje temelji se na intenzitetu zadiranja u nepovredivost osobe, stvari ili prostora. Pregled kao izvidna radnja odnosi se, naime, samo na okolnosti koje se opažaju osjetilima prosječnog čovjeka i koje su na doseg tih osjetila bez ikakvih prepreka, dakle, bez poduzimanja radnji kojima se otvaraju zatvoreni dijelovi predmeta ili prostora, rastavljanja predmeta i sličnih postupaka kojima se otkriva ono što bez takvih aktivnosti ne bi bilo dostupno osjetilima. Pretraga, uz izneseno, obuhvaća i one radnje kojima se utvrđuje sadržaj inače nedostupnih dijelova predmeta ili prostora, pri čemu je moguće i otvaranje zatvorenih dijelova, pa i njihovo mehaničko uklanjanje (odljepljivanje, rastavljanje i slično), dakle, pretraživanje uključuje i otklanjanje onih prepreka koje sprječavaju spoznaju o sadržaju dijelova predmeta odnosno prostora koji bi bez toga, samo pregledom, ostali neopaženi odnosno neotkriveni.

Sud prvog stupnja prilikom donošenja pobijanog rješenja nije razmatrao upućuju li do sada pribavljeni dokazi na zaključak je li postupanje djelatnika redarstvenih vlasti nakon ulaska u prostor na adresi u Zaprešiću, Industrijska bb, predstavljalo pregled tog prostora ili njegovu pretragu, već je na temelju okolnosti da je Vlado Pošta, kojeg (kako je to nastavno obrazloženo - pogrešno) smatra držateljem tog prostora, nakon uočavanja nepoznate osobe koja zalazi u taj prostor, pozvao djelatnike policije i zatražio od njih intervenciju, zaključio da su djelatnici policije po dolasku u taj prostor postupili u skladu s odredbom članka 177. Zakona o kaznenom postupku i obavili izvide kaznenih djela i pregled na koji su tom odredbom ovlašteni, a da su nakon toga, u skladu s odredbama članka 43. stavka 1. točke 1. Zakona o policiji („Narodne novine“ broj 129/00.) i članka 97. stavka 2. Zakona o oružju („Narodne novine“ broj 63/07. i 146/08.) i oduzeli predmete koje su tom prilikom pronašli.

Međutim, radi ocjene zakonitosti opisanog postupanja djelatnika redarstvenih vlasti i zakonitosti tako pribavljenih dokaza nužno je prvo utvrditi jesu li konkretne radnje koje su oni poduzeli predstavljale pregled predmetnog prostora ili su te radnje sadržajno predstavljale njegovu pretragu. Tek nakon odgovora na pitanje da li se radilo o pregledu ili pretrazi moguće je zaključivati jesu li bili ispunjeni zakonski uvjeti za poduzimanje te radnje.

Iz iskaza svjedoka Damira Rendulića, djelatnika policije koji je 4. prosinca 2008. pronašao predmete zakonitost čijeg pribavljanja žalitelj osporava, proizlazi da je on, nakon što je upućen na intervenciju na adresu u Zaprešiću, Industrijska bb, po ulasku u zgradu, i to u prostoriju u kojoj se nalazilo sijeno, „nogama istraživao sijeno“ te je „osjetio (...) fizičku prepreku“. Svjedok je iskazao da je „hodao (...) zapravo prema toj torbi i pod nogama (...) osjetio otpor, sagnuo (...) se i na dubini od 20-tak cm od ukupno 80-tak koliko je bilo sijena našao (...) jednu vreću (...) 5, 6 šteka (...) i pored te vrećice (...) jednu PVC vrećicu (...). I u toj se vrećici nalazilo 5,6 šteka cigareta“ te da je „vreću i vrećicu uzeo (...) i odnio (...) u policijsku postaju“ (zapisnik s glavne rasprave od 6. listopada 2009. - list 519 spisa).

Iz ovog iskaza svjedoka Rendulića nesporno proizlazi da on samim pregledom prostorije u kojoj se nalazilo sijeno nije uočio dvije vrećice, niti ih je mogao takvim pregledom uočiti, jer su se one nalazile skrivene u sijenu, da je opipom po površini sijena

(nogama) osjetio otpor, nakon čega je, zašavši rukom ispod površine sijena, napipao i iz sijena izvadio dvije vrećice.

Ovakve radnje djelatnika policije Damira Rendulića, po shvaćanju Vrhovnog suda Republike Hrvatske, a s obzirom na ranije izneseno, predstavljaju pretragu navedenog prostora, a ne njegov pregled, kako to, bez valjane analize tih radnji, pogrešno zaključuje prvostupanjski sud.

Pritom valja istaći da niti iz okolnosti da bi Vlado Pošta, koji je u prostoriji zgrade u kojoj je Damir Rendulić pronašao vrećice držao sijeno, „pozvao policiju i da su policijski službenici došli na njegov zahtjev“ i da bi im on „izrijekom dopustio da obave radnje u svezi utvrđivanja osobe koja neovlašteno boravi u prostoru koji je koristio“, ne bi proizlazilo da su radnje koje je poduzeo navedeni djelatnik policije pregled, kako to pogrešno zaključuje prvostupanjski sud (2. odlomak na 2. stranici pisanog otpravka pobijanog rješenja).

Naime, niti Zakon o kaznenom postupku, a niti Zakon o policiji ne sadrže odredbe prema kojima se radnje djelatnika redarstvenih vlasti, kada on na zahtjev držatelja stana i drugih prostorija uđe u te prostorije, smatraju pregledom tog prostora.

Valja napomenuti da je člankom 99. stavcima 1. i 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 58/02.) izmijenjen dotadašnji tekst članka 216. stavka 1. točke 1. Zakona o kaznenom postupku, prema kojem su redarstvene vlasti mogle i bez naloga o pretrazi ući u tuđi stan i druge prostorije te prema potrebi obaviti pretragu i ako je držatelj stana ili stanar to želio. Dakle, nakon što je 21. svibnja 2002. stupio na snagu ovaj Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, niti traženje držatelja stana da djelatnici policije uđu u njegov stan ne otklanja njihovu obvezu pribavljanja naloga suda o pretrazi tog stana, ali čak niti do stupanja na snagu tog Zakona takvo traženje držatelja stana nije imalo za posljedicu kvalifikaciju pretraživanja stana kao njegovog pregleda. Tek je člankom 74. stavkom 1. točkom 1. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima („Narodne novine“ broj 76/09.) propisana ovlast djelatnika redarstvenih vlasti da bez pisanog naloga uđe u tuđi dom i obavi njegov pregled i pregled s njim povezanih prostora ako to držatelj stana ili stanar traži, ali i ovom slučaju bi postojala razlika između takvog pregleda stana i njegove pretrage koja bi, također bez naloga, pod uvjetima iz navedene odredbe Zakona o policijskim poslovima i ovlastima, mogla biti poduzeta na temelju odredbe članka 216. stavka 1. točke 1. sada važećeg Zakona o kaznenom postupku. Zakon o policijskim poslovima i ovlastima je, međutim, na snazi tek od 1. srpnja 2009. godine, pa nema mjesta njegovoj primjeni u ovome postupku.

Dakle, kada bi se i smatralo da je Vlado Pošta bio držatelj predmetne prostorije, njegovo traženje da djelatnici policije uđu u taj prostor i da utvrde tko boravi u njemu ne bi moglo predstavljati činjenicu zbog koje bi ono postupanje policijskog službenika Damira Rendulića koje je ranije opisano predstavljalo pregled, a ne pretragu.

Slijedom svega iznesenog, u pravu je žalitelj kada tvrdi da je djelatnik policije 4. prosinca 2008. obavio pretragu prostora u Zaprešiću, Industrijska bb, te da je prilikom te pretrage pronašao i vrećicu u kojoj se nalazio pištolj.

Međutim, Vrhovni sud Republike Hrvatske, suprotno shvaćanju prvostupanjskog suda, zaključuje da je prostor u Zaprešiću, Industrijska bb, u kojem je djelatnik policije pronašao vrećica s pištoljem, u smislu članka 211.a stavka 2. Zakona o kaznenom postupku bio napušteni prostor, zbog čega je opisana pretraga tog prostora bila zakonita.

Naime, iz podataka u spisu, i to iskaza samog Vlade Pošte ispitanog kao svjedoka (listovi 518-519 spisa) proizlazi da je vlasnik zgrade u kojoj se nalazi i prostorija u kojoj je pronađena vrećica s pištoljem trgovačko društvo Inker d.d. Zaprešić, ali da je to društvo prestalo koristiti tu zgradu koja je ranije bila stambena zgrada i sastojala se od tri sobe, predsoblja i WC-a, ali da se zapravo radilo „o golim zidovima i bila je samo WC školjka, izvan funkcije“. Svjedok Pošta je, prema vlastitom iskazu, u jednu od tih prostorija odlagao sijeno za koze koje je uzgajao, a napravio je „improvizirana vrata i zaštitio prozor da ne bi koze ulazile unutra i odnosile sijeno“ (list 558 spisa).

Sud prvog stupnja prihvaća citirani dio iskaza svjedoka Pošte te u pobijanom rješenju ukazuje na njega (7. odlomak na 2. stranici rješenja), ali na temelju tako utvrđenih činjenica izvodi pogrešan zaključak da se nije radilo o napuštenom prostoru.

Da bi se određeni prostor smatrao domom i s njim povezanim prostorijama te da bi uživao zaštitu proklamiranu odredbama članka 34. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 41/01. - pročišćeni tekst) i razrađenu odgovarajućim odredbama Zakona o kaznenom postupku nužno je da ga netko koristi na način iz kojega jasno proizlazi da ga smatra vlastitim privatnim životnim prostorom. Iz činjenice da je Vlado Pošta u jednoj od prostorija napuštene i devastirane zgrade odlagao sijeno, da ju je improvizirano zatvorio s ciljem da ulazak onemogući kozama, a ne ljudima, te da je u tu prostoriju bez svladavanja značajnijih prepreka ranije ulazio optuženi Mladen Šlogar, a prije pretrage sasvim nesmetano i bez nazočnosti Vlade Pošte djelatnik policije Damir Rendulić, nedvojbeno proizlazi da se prostorija u kojoj se nalazilo sijeno ni u kom slučaju ne može smatrati prostorijom koju bi Vlado Pošta koristio kao svoj dom ili prostorija koja bi s takvim prostorom bila povezana istom svrhom korištenja (članak 211.a stavak 1. Zakona o kaznenom postupku).

Slijedom iznesenog, Vrhovni sud Republike Hrvatske zaključuje da je zgrada u kojoj se nalazila prostorija u kojoj je bilo sijeno, u kojem je policijski službenik Damir Rendulić pronašao vrećicu s pištoljem, bila napušteni prostor.

Budući da je člankom 211.a stavkom 2. Zakona o kaznenom postupku propisano da se odredbe o pretrazi drugih prostorija ne odnose na prirodne, javne i napuštene prostore, nije bilo nikakve zapreke da djelatnik redarstvenih vlasti Damir Rendulić, nakon dojave o povremenom dolasku tada nepoznate osobe u ovu zgradu, uđe u njene prostorije te da obavi i radnje njihovog pretraživanja, jer za takvo njegovo postupanje nije bio potreban pisani nalog suda, niti je bilo nužno osigurati druge pretpostavke koje se inače traže za radnju pretrage doma i s njim povezanih prostorija.

S obzirom na to, i oduzimanje predmeta pronađenih prilikom pretraživanja tog prostora, nakon što je naknadno utvrđen njihov vlasnik, poduzeto je sukladno odredbi članka 218. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku.

Zbog svega navedenog, potvrde o privremenom oduzimanju predmeta čije izdvajanje iz spisa je predložio optuženi Mladen Šlogar, predmeti koji su po njima oduzeti, kao i drugi dokazi za koje se iz njih saznalo, nisu dokazi koji bi bili nezakoniti u smislu članka 9. stavka 1. i 2. Zakona o kaznenom postupku, pa se rješenje suda prvog stupnja o odbijanju tog prijedloga ukazuje osnovanim, i to na propisima citiranim u ovoj odluci.

Slijedom iznesenog, a budući da je sud drugog stupnja, ispitujući i po službenoj dužnosti pobijano rješenje u skladu s odredbom članka 398. stavka 4. Zakona o kaznenom postupku, našao da je za donošenje tog rješenja prvostupanjski sud bio stvarno nadležan, da je rješenje donijelo ovlašteno tijelo, da na štetu optuženika nije povrijeđen kazneni zakon te da ne postoji niti neki drugi oblik povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 367. stavka 1. točke 11. Zakona o kaznenom postupku različit od onih koje u žalbi ističe optuženik, valjalo je na temelju članka 398. stavka 3. Zakona o kaznenom postupku odbiti žalbu optuženog Mladena Šlogara, kako je i odlučeno u izreci ovog rješenja.

U Zagrebu, 13. siječnja 2010.

Zapisničar:
Ivan Protković, v.r.

Predsjednica vijeća:
Vesna Vrbećić, v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj Pisarnice za prijem i otpremu:

Štefica Klepac